

1. az dunderz ë ste.kfogl zi.en bënzë bënauwt
 2. më vri.nt iz blömp: gan gi.tn
 3. te.gnwo.rëX spin:zë nime dan me mëjïn:
 4. spïtn iz mujlek wærsk
 5. òp da sXëp kre.gn zë bësXamëld bru.tet
 6. dë te.merman ë.jën spli.nter in zën viñjer
 7. dë sXì.pér lækte zën lapn ñf
 8. m di febrik iš neks te zi:n
 9. kum i:r kïnt
 10. be.s - tap ū.ës fir: pï.ntr. bi:r | pë..nt.jis |
 11. brnj o..ës twe kilo krí:kj | krí.ksis |
 12. zæn me. dër vyven dri liters win ytXëdrö.ykn
 13. ai wau mi.jej kna.pel 'nume slæ.m
 14. ik æ zëj kni. ñzim
 15. vastne.vnt wört ni fe. me. gëvïrt
 16. ik be.m bli. dak mæter ni me.gëgë.em bæ.n
 17. ik æ.e.t ni gëdë..zale manek
 18. wjët. it Xëdæ.n - dn dñ.n dija dæ. kóm
 19. ej kòbëspïn - 'kupëspinætn - rygësæ.ort
 20. em pætri - em mañi (vrouwenkapsel) - bënauwt - ñn wæ.. - of : o..rwæ.. (hooiweide) - padestu.l - of : spo.këbru.ut (spokenbrood) - en ë.gi - em py..t - of : py..t (arch.) - of : ej kikér (jongeren) - ñ vlinder (jongeren) - of : en yl (ouderen)
 21. di kæ.rl de. i..l dë wæ.rlt fæXë
 22. ik saje pæ.rlt.jis - of : kræ..lt.jis - Xe.vn
 23. ejelđ..nt let fe.j o..uwë sXë..pn ußbre..kn.
 24. ijët vazele.vn iž - of : ez - em be.t Xëkre.gn - of : - gëgat
 25. ge.f më twi.. bri.. sti.. ñn: - bri..er - dë bri..stæ
 26. da stämbe.lt stæ..tæ nime..
 27. di ma..n ë..j en le.vë gëlik ej gru..etn i..er
 28. lysifær iz m dë.. e..meli ni gable..vënn
 29. dë sXo..lkï..ndërs bë.. mi dë mi..estër ne dë zi..ewest
 30. ikan toX ni kumn ier ñkla..r ben
 31. dë brestn dri..jkë gra.X lñ..zë..me.l
 32. ikani Xëm wæ..rkën ijët. pin m zëj ke..le
 33. ste..k iš en stel m dim be..z.m
 34. ne..i - me di ke..gls wörtër nime gëspe..lt
 35. e..ila - ikæja twi kirne.je gëro..pm - of : ju a - gëro..pm
 36. di pe..er iz ni ripë - dë zitnëg wïte ñotn m
 37. ñe bëm weg ne tlä..nt
 38. ze..ijem i..est sëj gæ..lt ë..lepén opme..kn
 39. i zat nu..it fære bri..jn
 40. ziz dë.. ælefët fan dë.. mælëkwit
 41. di vâ..nt mu.. zem vrç..uwë bësXæ..remen
 42. m dë sXæ..ldë zwæmen is Xëva..rlík
 43. i iz æ..rX - umdatn stærak is
 44. õ..ës muëtn dë dnælfët fan æ..n - æn jaldër dë.. ñ..ndërn æ..lefët
 45. ælefëp da bæ..d iz opli..tn
 46. ñnzë mæselæ..r isue væt az ë.. slækë
 47. zë sprïjn umet farst fu..n wædnsXap
 48. dë bo..emkwi..ker zaldëm bo..em mtn
 49. dujëst - dë blf..ndn iž diXt (jongeren) - of : - tu. (ouderen) | træ..em = het raam - dë vë..sterbä..yjkë = de vensterbank |
 50. t bëgantë ly..jën vu.. duXëjkæ..rekë (ouderen) - of : dë vruXkæ..rekë - dë miraXkæ..rekë - (Protest.
- diensten) - tlöf (bekend bij Protest. zegsl. als Roomsche dienst)
 51. bæ..dëspræ..;jø - kikerdri..l - ytsprajï (jongeren) of : ytsprï..;e (ouderen) - vërbrijë..l (= verbreeden) - ytbra..;jï (= uit mekaar loopen) - tmë..spri..jë (= het mest open spreiden)
 52. zæ..n di vrç..wë dë.. ar ñfesnejn
 53. zë vç..edër ë..itn zæs ja..r ne sXo..le lë..tn gë..jn
 54. kætëm ñfëro..jn zu lë..te lanjtwe..ter te gë..jn
 55. vë..elë væ..zn zi..je ni dikelş me
 56. æ..rdë putn beniks wæ..rt' | pu..tjiz em panet..jis |
 57. do..vmpë..lë stæ.. m dë.. æ..rt
 58. i mæ..rtë ist neX te kœ..ut um te kæseln - of : - kæsëbaln (kinderspel met gummi-bal)
 59. di kæ..së gafe..liXt e..j | klæ..r |
 60. i trök an tpæ..rt ñe stæ..rt
 61. tun - of : m din tit - kwa..m: jölder i..r ale ja..rnar dë kæ..remis
 62. dë po..ter ze.. dad ū..nzë i..er vëlmakt is
 63. je za..X më wæl më je za..i neks tegë mi
 64. dë zwæ..lyt..jësän traXëj kum:
 65. ge..tjë vendë..gë ni kœ..ertn
 66. e..tnzu..k Xrç..X kæ..s
 67. zë mo..ter is këput - i lë..X str..lë - of : - i zit fast
 68. tæjë - of : trzë - wæremen daxëwist - æn tiz n lækern ñ..vnt
 69. da fë..nt..ji lupt op sém blu..utë vutn
 70. diz ñ sXo..r m dë.. kanë
 71. ik wæ..w dada pu..st em bri..f bruXt
 72. ik æ..p..n a mën a..rt..ji - of : - a..rtë
 73. ika me.. gm dwa(r)së më..nsn umge..en
 74. ne..e sXuf span: wë tpæ..rt m dë.. niuwe ka..ri
 75. ik æ..ambë..e kësi - vâ.. vu.. dë mi..reg a
 76. dë zœ..ini van dë.. ko..nij iz u..k sôldët ñ..west | dë.. sulda..etn |
 77. wet..je gm pilebo..gëma..ker wø..n:
 78. di ro..uzn æn lanjë stekels - of : du..urns
 79. ik Xelot..vör ne..ks - of : gm se..këpit - fan
 80. tkënt waz du..et ier anzët këpi.. dë..opn
 81. zén u..worn ñ..n zén u..gn lu..pm
 82. dë.. mæ..fi iz mijë mä..ntjë - of : - kærefjë - of : - em bænët..ji ne.. bu.. - bre..m: gë..n trökj
 83. dë.. iz nsport ytladër - of : u..të ladër (ouderen)
 84. i zæ..të zëj ke..il o..upn
 85. tfö..lak soX niks ñ..ndës da..j gæ..lt æn ri..kđum
 86. dë.. mû..nt iz dro..gë van dë.. dëst
 87. di wæ..lëpt krum - te..z numwæg lanjz dë..
 88. ikæ..X fo..e da.. klapmt..ji en trömalt..ji
 89. dë.. buk is Xëstarëvë dë.. ej kost m te.. slikj
 90. zë væ..sjë was kœ..rt ej gu..t - of : - e.. mo..i
 91. m dë.. ku..lt (jongeren) - of : tlomër (ouderen) ist lækér
 92. em bo..XsXatër (zeldz..) mu.. Xü..t këpi.. miken
 93. zuk ej ne.. mën û..t - of : zuk mën û..t iz op
 94. ik we..t ni wë.. ak em..r gë..n zukj
 95. ej kœ..wë ke..ldër is Xü..t fu.. tbi..r
 96. ek mëst ñsmblu..t - dri..kn um op te.. kna..pm - of : - te.. vërsta..rekj
 97. ik më.. iestë..itn - of : iest et fü..r - m dë.. stal brnjn
 98. mem bru..r uwaz mu..

99. də mælekbū.r mɛ̄.əŋ gru.ətn tu:r
 100. də kærəmælek iz dmə ɛr zy:r-sti.ətn dər me.
     vrɔm
 101. wə zəwən di pt m: y.rə kʌn: vəln
 102. i ɪ-z ɔp səm pənt - səky:r 1° v. een persoon
     2° v. een werk
 103. i kumt nu.ɪ(t) ən mənytə tə lə.tə
 104. m itə.ljɪ bəm bæ.regen dijam vir sp̄.m
 105. dərevji dər ɔp da.uwən
 106. tə bo.ə.m ænzə stik fan də bragə gəvæ:rn
 107. jə mu ɔs kaχəlt.jis kəmə kœ:rn
 108. iis fan lœ.vn gəkəm:i:jən gu.jn pərt'əməne.i
 109. di dœ.r iz yt bœ.knə.ut Xəmekt
 110. ë gətrawdə vra.wi mu kʌn:u.jin
 111. ik æ ir guz əzu.rt - mə twa:s Xŋ gu.t se.ət
 112. də brə.uwər zai.i dat nəχ tə di:r iz um tə bař.
 113. baki - ik baki - je bakt - i bakt - baktn - wə
     bakən - ik baktə - j.i baktə - i baktə - wə
     baktən - wən əbakən - of : wəjən gebakən
 114. bī:n - ik bi. - je bi.t - i bi.t - wə bī:n - bī:m
     wə - ik bo. - kæ gəbo.əw - bo.əwəzək
 115. t iz əŋ klænt.ji ma ən lækərtji | fə.n̄.t.ji |
 116. jə kən rr a.jərs krign ɔp də mərt
 117. ijæ.ezə.it ?ajə o.ər mə za dñkj
 118. di ma.it se.i datn gəlik ɔ:
 119. də we.rə vyf prizn
 120. ūnder din ɛr.ikmbo.ə.um ligə ve.l ə.ikəls
 121. twə.əter za zu.ə gəj ko.ukj - tko.ukta
 122. tu.rijz nəχru.n - tiz nə mər paz əmu.rt
123. | mayonnaise : niet gebr. | dat məkeze mi
     tru.ət - of : - mi ən du.ərn (oudst.) van ən ə-i
 124. da bumt.ji za dər mu.lekən: gru.ji.
 125. də pasto.r ɛr gujə win
 126. də dœ.tsərz æn ū.əz ə.uwt yz əfχəbrā.nt
 127. də mælek spœ.yt ytən æ-ldər van də kuji
 128. də kəstər ly.j | də kryṣn | dri kry.fis | kruis-
     processie bij protest. zegsl. onbek.
 129. də bu:m: van də krywə.gm bygə van tχwəxt
 130. ʃəməgə mæ.nsn snytn zu.əwa.rt
 131. zæ.n: bu.ət əm blə.w gəslo.gn
 132. də səus iz əm bət.ji tə flə.uw
 133. də snrew ligdr.kə
 134. tiz əewn gele.jn dak jə gəzi.n æ.
 135. niwpu.ərt' wərt nu rələgə.nz əniwə stat'
 136. dū:n - ik du.ət - ji du.wət - i du.wət - ū.əz dū.n̄.t-
     jəldər du.ənt - zə du.ənt - ik de.əjet - ji de.ət -
     i de.jit - ū.əz de.jint - jəldər de.jint - zə de.jint -
     de.jik dat - de.tn mæ - de.jen zət mæ
 137. du.əpm - du.əpkłrət - du.əpbækn
 138. dəsən - i dəst - i dəstri - ijs.i (g)ədəsən
 139. bī:n - ik bī:nə - je bī:nt - i bī:nt - wə bī:n: -
     jəldər bī:n: - zə bī:n: - bī:nti - bū:nti - ik æ
     gəbən:
 140. Locale landmaten : ən rū: = 3,70 × 3,70 m. =
     12 × 12 vut - 300 roeden = ən gəmæt - mv.
     gəme.ti - 7 1/2 r. = əm bəndər
 141. Waternamen : fiŋkənri-səgərət en tʃə-gərsχər -
     də sχæ.łdə

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is rrlānt

De inwoners heeten rrlāndərs

Een bijnaam kennen zij niet.

Aantal inwoners op 31-12-30 : 2.019 (1). — Voornaamste gezindten: Ned Herv.: 1.091 ; R. K.: 247 ; Geref.: 172 ; andere gez.: 437.

Taaltoestand. De voornaamste wijken zijn : də vo.rstra.t - dən axtərwæx (officieel : Adriaan Butijnstr.) - tniwdərəp - bats (officieel : Bat). In dit laatste alleen, dat een afzonderlijk centrum, hoewel één gemeente, vormt met Rilland, wordt anders gesproken dan te Rilland zelf. De inwoners van Bat heeten batsənæ.ərs. De Batsche uitspraak in woorden als da.ik tegenover Rillandsch dik (Ndl. dijk) doet aan Brabantschen invloed denken. Een vreemde taal wordt te Rilland niet gesproken. Een dozijn ingeweken ambtenaren spreken er beschaafd Ndl.

De bezigheden van de bevolking zijn haast uitsluitend landbouw en veeteelt : zij bestaat dus uit landbouwers en landarbeiders ; er is geen mijverheid, er zijn noch schippers, noch visschers, evenmin te Bat als te Rilland.

Zegslieden. 1° Jozef Van de Griek ; 80 j. ; geb. te Rilland ; gewezen veldarbeider ; heeft steeds hier verbleven ; zijn ouders waren v. Kruiningen ; hij spreekt steeds Rillandsch.

2° Cornelis van den Durpel ; 13 j. ; hier geb. ; zoon v. landarbeider ; heeft steeds hier verbleven ; V. is van Krabbendijke, M. van Rilland ; spreekt steeds Rillandsch.

3° Jan Beuzenberg ; 13 j. ; hier geb. ; zoon v. wagonmaker ; heeft steeds hier verbleven ; V. en M. zijn beiden v. hier, en hij spreekt steeds Rillandsch.

4° Piet van de Griek (kleinneef van 1°) ; 13 j. ; hier geb. ; zoon v. landarbeider ; heeft steeds hier verbleven ; V. is van hier, M. van Zierikzee ; spreekt gewl. Rillandsch.

(1) Deze cijfers en ook die van de voornaamste gezindten worden medegedeeld naar de uitgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek, 's Gravenhage, 1933 : Volkstelling 31 December 1930, III. Kerkelijke Gezindte. De kleinere groepen van gezindten blijven onvermeld.